

POSUDEK

oponenta rigorózní práce

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Pavlína Atanasovská

Název práce: Smluvní pokuta

Jméno a příjmení oponenta: JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Autorka zvolila stále aktuální fenomén obligačního práva, a to i s ohledem na změny přinášené rekonstrukcí soukromého práva. Jde o téma, které právem zasluhuje zvýšenou pozornost odborné veřejnosti, jak o tom svědčí i proběhlé diskuse v odborných periodikách (Bulletin advokacie, Právní rozhledy, Právní rádce, ipravnik.cz atd.). Autorka v úvodu své práce vymezuje její cíle (deskriptivně-komparativní) a klade si otázky, na které se snaží svou prací nalézt odpověď. Vlastní metody práce a přístupu nejsou sice v úvodu zřetelně naznačeny, avšak z práce samotné je patrné, že autorka zvolila analyticko-kompilační přístup, který kombinuje s deskripcí a evaluací judikatury, aby nakonec dospěla k obecnějšímu poznatku (tj. k určité syntéze vybrané obligačněprávní problematiky). V tomto ohledu autorka prokázala schopnost nadhledu nad zákonným textem, projevila znalost aktuální judikatury, kterou kriticky analyzuje, vyhodnocuje a patřičně komentuje. Svou prací se dotýká několika v praxi diskutovaných problémů. Jednak se zabývá otázkou smluvní pokuty jako utvrzovacího prostředku a jejího místa mezi ostatními instrumenty podobné povahy, pozornost přitom věnuje kritické evaluaci jednotlivých zákonných ustanovení, jakož i formám ujednání smluvní pokuty, které připouští právní úprava *de lege lata*. Dále se dotýká vybraných problematik speciálních, které jsou nicméně ve smluvní praxi frekventované a které budí právem zvýšenou teoretickou i praktickou pozornost: akcesorita smluvní pokuty, určení výše smluvní pokuty a korektiv dobrých mravů, užití soudcovského *ius moderandi*, odstoupení od smlouvy a placení smluvní pokuty, vznik nároku na zaplacení smluvní pokuty, vztah smluvní pokuty a úroků z prodlení a náhrady škody etc. Za přínosnou lze jistě pokládat samostatnou úvahu o aplikovatelnosti dosavadní judikatury ve věcech smluvní pokuty. V poslední tématické kapitole se autorka věnuje komparaci úpravy smluvní pokuty v Chorvatsku a Makedonii.

2. Logická struktura a členění rigorózní práce:

Text (131 stran včetně úvodu a závěru) je celkově přehledně a jasně členěn, jeho struktura je logická, jednotlivé výklady na sebe souvisle navazují. I další vnitřní členění odpovídá klasickým doktrinárním přístupům, zejména je respektováno předepsané členění pro odborný text, tj. úvod do problematiky, shrnutí dosavadního stavu poznání a odborné diskuse nad problémem, stručný rozbor judikatury a další teoretická východiska, nakonec závěr a úvahy *de lege ferenda*. Práce je rozdělena v zásadě do 6 kapitol, kdy první dvě z nich usilují o stručnou základní charakteristiku smluvní pokuty z obecného pohledu a plní spíše roli propedeutickou (zejm. obecné vymezení smluvní pokuty a vývoj právní úpravy). Třetí kapitola se celistvě věnuje tomuto utvrzovacímu institutu a analyzuje jeho účinnost (OZ 2012 – zákon č. 89/2012 Sb.) českou právní úpravu. Kapitola čtvrtá je věnována rozboru některých specifických aspektů ujednání o smluvní pokutě – zde autorka podrobněji rozebírá

především otázku povahy ujednání o smluvní pokutě (dvoustrannost), požadavek určitosti vymezení utvrzované povinnosti a konečně i výši smluvní pokuty.

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát:

Při zpracování tématu byl použit relativně dostatečný počet bibliografických pramenů, které autorka správně uvádí a na konkrétních místech cituje v souladu s citační normou. Poznámkový aparát je adekvátní. Výběr literatury a pramenná základna je reprezentativní a zahrnuje jak tituly aktuální právní nauky tak publikace reflektující právní úpravu starší. Lze ocenit, že autorka neváhá konfrontovat základní názory české doktríny a odlišná stanoviska právních autorit v daném oboru, jakož i rozdílné pohledy naší judikatury (ÚS, NS).

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava diplomové práce

Jazyková i stylistická úroveň práce je velmi dobrá. V práci jsem neshledal žádných podstatných gramatických chyb ani stylistických nedostatků. S právní terminologií je pracováno správně. K drobnému přehlédnutí, překlepům či absenci interpunkce došlo zcela výjimečně.

5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy de lege ferenda)

Práce předkládá řadu podnětných názorů a závěrů. Autorka uchopila problematiku standardním způsobem. Nevyhýbá se kritické evaluaci ani vyslovení vlastních hodnotících soudů, což je ocenitelné zejména v otázce přiměřenosti smluvní pokuty stanovené sazbou za prodlení, kde velmi správně konfrontuje příslušná rozhodnutí NS. Správně pracuje s bohatou judikaturou, jejíž závěry komentuje, analyzuje a kriticky vyhodnocuje. Neváhá konfrontovat základní názory doktríny a odlišná stanoviska právních autorit v daném oboru. Jisté její názory a závěry by nicméně zasluhovaly hlubší diskusi. Místy však postrádám hlubší a přesvědčivou argumentaci. Na str. 29 velmi zjednodušeně a zkratkovitě uzavírá, že norma § 2050 vylučuje možnost ujednat si souběh náhrady škody a smluvní pokuty, resp. vyloučit funkci smluvní pokuty jako paušalizované náhrady škody. Podobně tak činí i pro ustanovení § 2051 (str. 52). U ústní obhajoby by se proto mohla autorka blíže vyjádřit:

- o k charakteru norem § 2050 a §2051 a posoudit míru jejich kogentnosti, resp. dispozitivitu
- o Jaké dopady na celek soukromoprávní praxe (nikoli jen obchodní) bude mít smluvní pokuta vybudována – byť dispozitivně – na principu přísné (objektivní) odpovědnosti? Jaký je řešení vztah takové smluvní pokuty a principu ochrany slabší strany (spotřebitel, nájemce, nezletilý atp.)?

6. Odborná kvalita zpracování tématu rigorózní práce

Práce je po odborné stránce standardní a splňuje požadavky kvalifikační práce tohoto stupně, a to jak rozsahem, tak kvalitativní analýzou. Prokazuje autorčiny velmi dobré znalosti vybrané hmotněprávní problematiky, jakož i souvisejících otázek a celkovou širší orientaci v citovaných oblastech a neshledal jsem v ní žádné zásadní nedostatky.

Závěr:

Předložená práce prokázala autorčinu samostatnost při zpracovávání nelehkého tématu, její schopnost zorientovat se v zákonné úpravě, doktríně a příslušné judikatuře. Práci proto doporučuji k ústní obhajobě s předběžným hodnocením **výborně – velmi dobře**.

Rigorózní práci hodnotím stupněm: výborně – velmi dobře.

Datum: 7. 7. 2014

Podpis oponenta rigorózní práce: